

Themabundel

Vaders, opvoeding en opvoedingsondersteuning.

EXPOO

expertisecentrum
opvoedingsondersteuning

Een overzichtsbundel met
vaststellingen en tips.

Woord vooraf

De rol van vaders in het gezin, bij de opvoeding en in opvoedingsondersteuning is een thema dat veel praktijkwerkers in het werkveld opvoedingsondersteuning bezig houdt. We stellen namelijk vast dat vooral moeders gebruik maken van het aanbod opvoedingsondersteuning.

Traditiegetrouw hebben moeders een groter aandeel in de zorg en opvoeding van de kinderen. De inbreng van vaders is nochtans belangrijk. Vaders zijn niet alleen kostwinner of begeleider van de kinderen naar de voetbalclub, ze hebben ook een belangrijke invloed op de ontwikkeling van hun kinderen.

In dit overzicht brengen we inzichten uit de literatuur over de rol van vaders, het belang van vaders bij de opvoeding en hun behoefte aan opvoedingsondersteuning samen. Op basis van deze kennis en uit de ervaringen van goede praktijken brengen we handvaten en tips om vaders meer te bereiken met opvoedingsondersteuning.

Inhoudsopgave

De rol van de vader bij de opvoeding	3
Vaderschap in intercultureel perspectief	5
Onderzoek over het belang van vaders bij de opvoeding	7
Ondersteuningsbehoeften van vaders	11
Vaders en opvoedingsondersteuning	13
Vaders bereiken: strategieën en tips	15
Bronnen	17
Interessante websites	17

De rol van de vader bij de opvoeding

Gedurende de voorbije eeuwen vonden in West-Europa heel wat evoluties plaats op sociaal, cultureel, politiek en religieus vlak, die een grote impact hebben op de rol die een vader heeft in de opvoeding.

Gezin en opvoeding was in tweeoudergezinnen het terrein van de moeders. Zorgen voor het gezinsinkomen, buitenshuis werken, ... was de verantwoordelijkheid van de vader. De vader werd vooral gezien als gezagsfiguur, die het contact met de buitenwereld onderhield.

Door de toenemende arbeidsparticipatie van vrouwen zijn er verschuivingen in taakverdelingen gekomen en zijn de traditionele opvattingen over vader- en moederrol veranderd.

Doorgaans vinden zowel moeders als vaders in tweeoudergezinnen dat kinderen opvoeden een gezamenlijke verantwoordelijkheid is en er wordt gestreefd naar een evenwichtige bijdrage van beide ouders.

De rol van moeders wordt niet belangrijker geacht dan de rol van de vader bij de opvoeding. Een stijgend aantal vaders ziet voor zichzelf een actieve, betrokken en (ver)zorgende rol en ziet dit als essentieel onderdeel van goed vaderschap.

Er is een wel grote diversiteit in de wijze waarop vaders de ouderrol invullen. Dit is afhankelijk van tal van factoren zoals de eigen ambities, vaardigheden, de gezinssituatie, de etnische en religieuze achtergrond, de ondersteuning die vaders krijgen, enz.

De tijd die vaders besteden aan de zorg voor kinderen is de laatste jaren gestegen maar diverse internationale onderzoeken tonen ook dat vaders nog altijd beduidend minder uren besteden aan de zorg voor kinderen dan moeders.

Meer lezen: De rol van de vader bij de opvoeding. Opinieonderzoek door Marketresponse in 2010 uitgevoerd in opdracht van het Nederlandse Ministerie van Jeugd en Gezin.

Uit het kwantitatief online onderzoek bij 1170 respondenten (711 vaders en 459 partners/moeders) komt naar voren dat vaders een eigen en belangrijke rol hebben in de opvoeding.

De meeste vaders ondernemen vaak andere activiteiten met hun kind(eren) dan hun partners. Ze doen vaker fysieke en actieve dingen, zoals sporten, stoeien en klussen. Moeders daarentegen houden zich meer bezig met zaken als kleding kopen, spelletjes doen, (uiterlijke) verzorging en de dagelijkse activiteiten als naar/van school brengen en ophalen en doktersbezoek.

Ook taken als voorlezen, huiswerkbegeleiding en seksuele voorlichting liggen vaker bij de moeder dan bij de vader. In die zin bevestigt dit onderzoek het verschil tussen typische mannentaken en vrouwentaken.

Er is een duidelijk verschil tussen partners in de perceptie van de taken die vaders en moeders uitvoeren. Vrijwil voor alle voorgelegde activiteiten (van sportwedstrijden bekijken tot luiers verschonen) geldt dat vaders hun eigen bijdrage overschatten of die van hun partners onderschatten (uitgaande van de antwoorden van de moeders). Voor de moeders geldt overigens hetzelfde.

Ook wat betreft de opvoedingsstijl zijn vaders anders. Ze vinden zichzelf strenger en minder geduldig dan moeders. Vaders en moeders zijn echter naar eigen zeggen wel even consequent en laten hun kind(eren) globaal ook evenveel vrij. Moeders zeggen meer beschermend op te voeden, ook in de ogen van de vaders is dit zo.

Over hun opvoedrol zijn vaders duidelijk: ze doen zaken niet beter, maar anders. Toch krijgen ze wat vaker kritiek van hun partner dan andersom. Hun eigen rol is volgens de meeste vaders en moeders niet minder belangrijk dan die van de moeder.

Opvallend is dat de helft van de vaders (vooral hoogopgeleide vaders) er voor kiezen om hun kind(eren) anders op te voeden dan de manier waarop ze zelf zijn opgevoed door hun vader. Moeders nemen vaker de opvoedstijl van hun eigen moeder als voorbeeld.

Tot slot: ondanks alle genoemde verschillen tussen vaders en moeders laat het onderzoek vooral ook een grote mate van eensgezindheid zien tussen vaders en moeders: natuurlijk zijn er verschillen, maar vaders en moeders zitten veel vaker op één lijn dan ze van elkaar verschillen.

Vaderschap in intercultureel perspectief

De migratieachtergrond van gezinnen is verschillend en er kan dan ook niet gesproken worden over dé migrantenvader.

Uit onderzoeken (T. Pels) blijkt dat vaders met een migratiegeschiedenis zoekend zijn om hun vaderrol vorm te geven in een maatschappelijke context van veranderende rollen van vaders en moeders en waar meer gelijkwaardige verhoudingen tussen jongeren en volwassenen de norm zijn. Vaders met een migratiegeschiedenis zijn op zoek naar een evenwicht tussen wat ze mee willen nemen uit de opvoedingscultuur uit het land van herkomst en wat ze hier ervaren.

Hoe vaders met een migratiegeschiedenis hun vaderrol vorm geven is enerzijds afhankelijk van factoren die ook voor autochtone vaders gelden en anderzijds van hun individuele migratiecontext.

Het is belangrijk om niet te generaliseren en niet alle allochtone vaders over dezelfde kam te scheren. Anderzijds is het ook zinvol om kennis te hebben van de vaak voorkomende opvattingen over vaderschap bij gezinnen met een migratiegeschiedenis.

In onderzoeken lezen we volgende opvattingen:

- Hoffert (2003) zegt dat 'zwarte' vaders minder engagement tonen en minder warmte geven aan hun kinderen. Ze zijn daarentegen wel meer controlerend en tonen meer autoriteit dan blanke vaders.
- Ook Lotty Eldering (2008) gaat uit van het feit dat er in allochtone gezinnen nog vaak een traditionele rolverdeling bestaat: vader is kostwinner en moeder draagt de verantwoordelijkheid voor de huishouding en de dagelijkse verzorging van de kinderen. De vader heeft volgens haar een afstandelijke en disciplinerende rol naar zijn kinderen toe en de moeder speelt vaak de bemiddelende rol tussen vaderen de kinderen.
- Bij Distelbrink e.a. (2005) en Pels e.a. (2010) vinden we terug dat vaders met een migratiegeschiedenis graag meer tijd en aandacht aan hun kinderen zouden willen besteden dan ze nu doen. Ook speelt soms het gevoel mee dat de moeder de regie houdt en er voor de man weinig ruimte is om meer tijd en aandacht aan de kinderen te besteden.

Onderzoek over het belang van vaders bij de opvoeding

De kennis over vaders die terug te vinden is in wetenschappelijk onderzoek is gering in vergelijking met die over de moederrol.

- Lamb (1976) was één van de eersten die de vaderrol als een serieus onderzoeksobject ging bekijken. Voor hem en andere theoretici was het ook belangrijk om niet langer krampachtig vast te houden aan de simplistische opvatting dat de vader in zijn gezin en in de ogen van de kinderen één enkele eendimensionale rol vervulde. Zij onderkenden juist dat de vader een aantal belangrijke rollen vervulde – als metgezel, verzorger, echtgenoot, beschermer, voorbeeld, moreel leidsman, leraar, kostwinner.
- Sinds 1980 hebben verscheidene onderzoekers trachten vast te stellen wat de effecten van een grotere betrokkenheid van de vader voor het kind zijn. In de meeste van deze studies hebben onderzoekers de status van het kind in ‘traditionele’ gezinnen vergeleken met die van kinderen bij wie de vader een aandeel in de verzorging van het kind heeft of daar primair verantwoordelijk voor is (Russel, 1983, 1986; Lamb, Pleck & Levine, 1985; Radin, 1994 in Lamb, 1998).

De gegevens over de invloed van vaders op de ontwikkeling van kinderen zijn vrij eenduidig of het nu om inwonende of uitwonende vaders gaat, in alle gevallen is vaderbetrokkenheid van groot belang. Als eerste toonde Amato (1994) aan dat **positieve betrokkenheid van de vader tijdens de kinderjaren positief gerelateerd is met het psychologisch welbevinden van de dochters en zonen op latere leeftijd.**

De gevolgen van de toenemende betrokkenheid van de vader zijn ook in enkele andere grote studies onderzocht en de resultaten komen opmerkelijk met elkaar overeen.

- Vaderbetrokkenheid heeft een positieve werking op de cognitieve, emotionele, sociale en fysieke ontwikkeling van kinderen. Kinderen met sterk betrokken vaders worden gekenmerkt door een grotere cognitieve competentie, meer empathie, mindere seksestereotype opvattingen en sterkere interne ‘locus of control’ (Radin, 1982, 1994; Pruett, 1983, 1985; Pleck, 1997).
- Afwezigheid van vaders in het gezin verhoogt de kans op problemen op school en op problematisch crimineel gedrag.
- Verder blijkt de pedagogische betekenis van vaders uit hun stimulatie van autonomie en van het ontdekken van het leven buiten het gezin.
- Onderzoek naar etnische verschillen in de invloed van vaderafwezigheid laat wisselende bevindingen zien.

In Vlaanderen geeft Hans Van Crombrugge (2003) aan dat er ook een onrechtstreeks effect is van vaderbetrokkenheid op de ontwikkeling van kinderen met name dat **de betrokkenheid van de vader positief kan inwerken op de situatie van de moeders**. Ze moeten namelijk werk en opvoeding gaan combineren en gaan er soms onderdoor. Samen die taken delen kan voor moeders volgens hem de verbondenheid versterken.

Van Crombrugge (2003) haalt hierbij ook aan dat problemen die haast systematisch voorkomen bij eenoudergezinnen niet het gevolg zijn van de afwezigheid van de vader, maar wel op de eerste plaats van de afwezigheid van een partner voor de vrouw die alles alleen moet doen.

Andere auteurs (bv. Lamb in 1998) nuanceren deze bevindingen. Uit socialisatieonderzoek blijkt dat warmte, koestering en intimiteit bij de ouders samengaan met positieve uitkomsten bij het kind en dat het geen verschil maakt of de betrokken ouder of volwassene nu de moeder of de vader is.

Afzonderlijke relaties worden minder vaak als invloed beschouwd dan de context van het gezin. Dus een positieve invloed van de vader zal dan eerder optreden als er sprake is van een goede relatie tussen vader en kind, maar ook tussen vader en zijn partner, en vermoedelijk ook met andere kinderen. Het zijn die relaties die een goede gezinscontext creëren.

Meer lezen: Overzicht effecten van betrokkenheid van vaders bij de opvoeding
In de voorbije decennia zijn de effecten van (weinig) betrokkenheid van vaders bij de opvoeding van hun kinderen meermaals onderzocht. In de publicatie 'Vaders, maak er werk van' (Steunpunt opvoedingsondersteuning Provincie Limburg) brengt Jan Peeters (VBJK) een overzicht.

- voor het gezin
 - partnerrelatie is duurzamer
 - er komt minder familiaal geweld voor
 - bij opvoedingsproblemen is er een hogere kans dat er een daadwerkelijke oplossing wordt gevonden omdat moeder en vader gezamenlijk op zoek gaan naar oplossingen.
- voor de kinderen
 - twee inkomsten families zijn de beste garantie om kinderen boven de armoedegrens te houden. Vaders die vanaf de geboorte bij hun kinderen betrokken zijn, blijven financieel investeren in hun kinderen. Ook na echtscheiding. In het bijzonder kinderen uit lagere SES lopen een groot risico om na scheiding in de armoede te geraken
 - betrokken vaders nemen beslissingen (bv. schoolkeuze, of keuzes die de gezondheid van de kinderen beïnvloeden) die beter aansluiten bij de noden van hun kinderen
 - kinderen presteren beter op school
 - kinderen hebben meer zelfvertrouwen. Hierdoor hebben ze meer vrienden en ontwikkelen ze hun sociale vaardigheden beter
 - meisjes hebben minder kans op tienerzwangerschappen
 - jongens vertonen in de pubertijd minder antisociaal gedrag.
- voor de vaders zelf
 - mannen die aanwezig waren bij de geboorte van hun kind en veel tijd spenderen met hun kinderen, voelen zich psychologisch beter
 - zorgende mannen kunnen zichzelf beter behelpen. Na een scheiding raken ze minder vlug sociaal geïsoleerd
 - door te vaderen leren mannen belangrijke 'soft skills' bv. empathie en communicatievaardigheden. Deze vaardigheden zijn belangrijk op de arbeidsmarkt.
 - Het beeld van man zijn in de samenleving wordt breder. Op zijn beurt leidt dit tot meer kansen en keuzemogelijkheden voor mannen.
- voor moeders
 - vrouwen krijgen meer kansen op de arbeidsmarkt
 - moeders met een betrokken vader hebben meer tijd en vrijheid
 - moeders hebben minder schuldgevoel bij problemen in de opvoeding, omdat een betrokken vader de verantwoordelijkheid voor de opvoeding mee op zich neemt.
- voor de samenleving
 - minder sociale kosten door het terugdringen van kinderarmoede, familiaal geweld, ongewenste zwangerschap en jeugdcriminaliteit
 - de talenten en investeringen in de opleiding van vrouwen worden beter gebruikt.

Ondersteuningsbehoeften van vaders

De meeste vaders zijn – net als de moeders – tevreden over de opvoeding van hun kinderen. Zij vinden de opvoeding niet bijzonder belastend, ondanks dat het regelmatig zwaarder uitvalt dan van tevoren gedacht.

Onderzoek brengt aan dat de verdeling van taken tussen ouders, relatief nieuwe opvoedingstaken voor vaders, onzekerheid over hun zorgcapaciteiten kan meebrengen. Er zijn dan ook verschillende onderzoeken waarin men de ondersteuningsbehoeften van vaders heeft bevestigd.

- Volgens o.a. Buyssee en Nienhuis (2007) zou bijna een kwart van de vaders **meer kennis** over opvoeden willen hebben. Dit zijn vooral vaders met jonge kinderen (0-4 jaar). Tot dezelfde bevinding komen de onderzoekers van Marketresponse (2010): vaders willen meer weten over de ontwikkeling van kinderen, gezonde voeding, het omgaan met emoties en het op gelijke voet communiceren met kinderen.
- De onderzoekers van het Tympaaninstituut in Nederland (2007) onderzochten de behoefte aan opvoedingsondersteuning van vaders uit moeilijk bereikbare doelgroepen (migrantenvaders, vluchtelingenvaders, autochtone vaders en mannen die nog geen vader waren). Uit dit onderzoek kwam onder andere naar voor dat **vaders geen grote behoefte hebben aan ondersteuning bij 'kleine' dagelijkse problemen** zoals een kind dat niet luistert of niet wil eten. Dit soort problemen proberen ze voornamelijk zelf op te lossen. **Ze hebben wel graag ondersteuning bij begeleiding in het onderwijs, met het aanpakken van problemen in en met het onderwijs.**
- Uit het literatuuronderzoek van Claessen (2006) bleek ook dat de school een belangrijk onderdeel is van het netwerk van vaders. Ze willen dat hun kind een goede opleiding krijgt. Verder kwam ook nog naar boven dat vaders vooral behoefte hebben aan **doe-activiteiten** met hun kind en ze hebben behoefte aan het **uitwisselen van ervaringen** met anderen, dit wel op een manier zodat er niet geoordeeld wordt. Vaders geven ook aan dat ze weinig behoefte hebben aan informatie over de aanpak van 'kleine' dagelijkse problemen en al zeker niet aan schriftelijke informatie zoals folders of informatie via de tv. Als laatste gaven deze mannen ook aan dat ze behoefte hebben aan ondersteuning die **bepikt is in tijd**. Door hun werk hebben ze vaak weinig tijd beschikbaar. Ze willen tevens dat de **activiteit een meetbaar doel heeft**. Als het doel bereikt is, dan is de activiteit bijgevolg ook afgerond.

- Uit onderzoek van de Bernard van Leer foundation (2003) blijkt dat het vooral belangrijk is om als organisatie mannen te helpen **op momenten dat zij het moeilijk hebben en geen andere netwerken bezitten**. Dit gaat over momenten als de zwangerschap van hun partner, de geboorte, relatie en rolverandering, verliessituaties, veranderende werkomstandigheden, aanraking met het gerechtssysteem en veranderende levenssituaties (bv. veranderende schoolmomenten van het kind, verschillende stadia in ontwikkeling van het kind).
- Specifiek onder vaders met een migratiegeschiedenis leven veel opvoedvragen over het opvoeden in twee culturen. Deze vaders vinden het belangrijk zich te richten **op de toekomst van hun kind**. Daarbij signaleren zij verschillende knelpunten zoals discriminatie in onderwijs en werk, groepsvorming onder jongeren, onvoldoende aansluiting tussen school en hun kinderen.

Vaders en opvoedingsondersteuning

Een groot deel van de ouders vindt het echter moeilijk om voor hun vragen en onzekerheden steun of hulp te zoeken. Vaders zetten nog minder snel dan moeders de stap naar formele opvoedingsondersteuning. Daarom is het belangrijk om vaders expliciet aan te spreken.

Enkele onderzoeksbevindingen:

- Een aantal auteurs (Levant, 1988; Riley & Cochran, 1985) geven aan dat vrouwen meestal een formeel of informeel netwerk hebben die hen helpen in het maken van de overstap naar het ouderschap. Dit soort netwerken vinden we vaak niet terug bij mannen. Dit soort **ondersteuning wordt nochtans als een belangrijke predictor gezien voor het feit of mannen al dan niet een actieve ouderrol opnemen (Riley, 1990).**
- In een onderzoek van McBride & Darragh (1993) blijkt dat vaders die laag scoren op ouderbetrokkenheid bijna niet op zoek gaan naar anderen indien ze vragen hebben. Zij richten zich gewoon tot hun vrouw. In datzelfde onderzoek gaven moeders en vaders die laag scoren op ouderbetrokkenheid aan dat vaders geen steun zoeken bij anderen **omwille van traditionele rolverwachtingen.**
- Het gebrek aan ondersteuningsmechanismen kan bij mannen ook bijdragen tot ouderlijke **stress en werk/familieconflicten.** Zo zien we dat vele mannen moeilijkheden hebben met de sociale verwachtingen die men heeft rond de ouderbetrokkenheid (Hawkins & Belsky, 1989).

The Fatherhood Institute, een denktank over vaderschap in UK, merkt op dat op basis van de evaluaties van de grote opvoedprogramma's (zoals Triple P, Incredible Years, ...) er nog maar weinig uitspraken kunnen gedaan worden over het effect van deze programma's bij vaders omdat de onderzoeksgegevens onvoldoende zijn en/of niet op niveau van gender verzameld worden. Het instituut brengt een aantal interessante overwegingen.

- **Werken met beide ouders of met één ouder?** Het werken met één ouder (vader of moeder) kan voldoende zijn om veranderingen in het gezin teweeg te brengen, zeker als deze ouder voldoende sterk staat. Anderzijds is uit onderzoek duidelijk dat als er geen steun is van de partner opvoedingsondersteunende interventies een hoge kans hebben om niet aan te slaan. Het is aangewezen om bij opvoedingsondersteunende programma's beide ouders samen uit te nodigen.
- **Opvoedingsondersteunende programma's en vaders.** Vaders nemen vaak niet deel aan deze programma's omwille van een aantal factoren zoals:
 - inhoud sluit niet aan bij hun interesse
 - er wordt een te langdurig engagement gevraagd
 - het programma is onvoldoende duidelijk en/of gestructureerd
 - sommige onderwerpen (zoals praten over eigen opvoeding) worden als bedreigend ervaren
 - oefeningen, voorbeelden en hand-outs zijn te veel op moeders gericht
 - begeleiders zijn niet opgeleid om met vaders te werken

- **Gemengde groepen/vadergroepen.** Vaders hebben een voorkeur voor één tot één contacten in plaats van groepen. Op vlak van groepen verkiezen ze gemengde groepen in plaats van exclusieve vadergroepen. Uit de evaluatie van vadergroepen blijkt echter dat vaders dit wel waarderen. Het is dan ook belangrijk vadergroepen te voorzien als één manier van opvoedingsondersteuning naast het universeel aanbod dat ook moet open staan voor vaders.
- **Professionals.** Vrouwelijke opvoedingsondersteuners kunnen opvoedingsondersteunende programma's voor mannen doen, alhoewel mannelijke begeleiders de voorkeur genieten. De houding en vaardigheden van de begeleider zijn van meer doorslaggevende betekenis dan het geslacht.

Vaders bereiken: strategieën en tips

Deskundigen zijn het erover eens dat er meer gedaan kan worden om vaders te bereiken. Vaders zijn over het algemeen minder geneigd om hulp te zoeken in vergelijking met moeders, maar vaders hebben ook ondersteuningsbehoeften en steun is ook voor hen belangrijk. Daarom is het belangrijk om vaders expliciet aan te spreken.

De overheid kan een stimulerende rol opnemen in beeldvorming en regelgeving. Ook media kunnen een steentje bijdragen. Wij selecteerden uit literatuur, onderzoek en goede praktijkervaringen **tips voor opvoedingsondersteuners**.

- Communiceer duidelijk dat je algemeen aanbod ook voor vaders bedoeld is. Je kan bv. zeggen dat je oudercursus voor zowel vaders als moeders is in plaats van een opvoedcursus voor ouders.
- Overweeg wanneer het goed is om daarnaast specifieke activiteiten, cursussen, voorlichtingsmateriaal, boeken, enz. voor vaders in te richten.
- Hou in je aanbod ook rekening met vaders uit specifieke groepen zoals vaders met een migratiegeschiedenis.
- Werk samen met partners die in contact staan met vaders om vaders uit specifieke groepen te bereiken.
- Wees proactief in je benadering: ga naar plekken waar vaders komen zoals in de school, sportverenigingen, moskee, ...
- Leg folders, brochures, tijdschriften en boeken voor vaders neer in wachtkamers van verloskundigen, huisartsen, consultatiebureaus, scholen, ... en andere plekken waar vaders komen.
- Ook de inzet van mannelijke professionals met verschillende etnische achtergronden kan helpen om meer vaders te bereiken.
- Bekijk je openingstijden en zorg dat ook werkende vaders en moeders voldoende terecht kunnen.
- Gebruik in je communicatiemateriaal (foto's, website, folders, posters, ...) zowel foto's van vaders als moeders.
- Zorg bij de aankleding van burelen en ontmoetingsplaatsen dat het zowel vaders als moeders aanspreekt.
- Denk goed na over eventuele briefwisseling. Aan wie stuur je een uitnodiging? Hoe stel je de inhoud op?

- Sommige deskundigen vinden het belangrijk dat er een duidelijke actiecomponent toegevoegd wordt. Vaders houden van 'doe-dingen' en niet alleen van praten.
- Nodig vaders uit voor je contactmomenten en betrek hen expliciet bij individuele gesprekken door bv. ook aan hen te vragen wat ze ervan vinden, ...
- Stimuleer vaders om na te denken over de invulling van hun vaderrol.
- Spreek je waardering uit voor de zorg die vaders opnemen en voor de inspanningen die ze leveren.
- Benadruk bij vaders het belang van vroege betrokkenheid voor de band tussen vader en kind. Vaak worden vaders pas op latere leeftijd, wanneer de relatie met de kinderen al gevormd is, geconfronteerd met gemis.
- Besef dat veel vaders onzeker zijn over hun opvoedkwaliteiten en niet gemakkelijk om hulp vragen.
- Presenteer positieve, herkenbare rolmodellen. Laat andere vaders vertellen over de manier waarop zij hun vaderschap invullen.
- Spreek moeders aan over het belang van vaderschap. Schakel moeders mee in om vaders over de brug te halen.
- Bereid aanstaande vaders voor op het vaderschap en betrek ze bij de zwangerschap.
- Stimuleer partners om hun verwachtingen te delen over toekomstige taakverdeling en hier duidelijke afspraken over te maken.
- Bied ook ondersteuning aan vaders waarbij het kind na scheiding niet woont, maar die wel een rol hebben in de opvoeding.
- Vergeet ook stiefvaders niet.
- Informeer vaders over wettelijke regelingen om arbeid en zorg te combineren.
- Ondersteun vaders in de problemen die zij kunnen ervaren door stigmatisering en discriminatie.
- Sta in je team stil bij je eigen overtuigingen over de rol van de vaders in de opvoeding en de invloed dat dit kan hebben op je houding naar vaders.
- Sta open voor een diversiteit van gezinsvormen; ga er niet van uit dat elk kind een vader en een moeder heeft.
- Ken de sociale kaart om vaders door te verwijzen naar relevante websites, instanties , ...

Bronnen ¹

- Cattrysse, L. , Vaders en opvoedingsondersteuning. Een kwalitatief onderzoek naar de manier waarop vaders een plaats krijgen in initiatieven voor opvoedingsondersteuning in Brussel, masterproef (2012)
- Equality, Vaderschap 2.0 (2011)
- Fatherhood institute, Fatherhood : parenting programmes and policy. A critical review of best practice (2013)
- JSO, Vaders doen mee (2005)
- Marketresponse, De rol van de vader bij de opvoeding. Onderzoek ten behoeve van het Opvoeddebat (2010)
- Nienhuis, T.e.a. Vaders over opvoedingsondersteuning. Samenvatting, conclusies en aanbevelingen groeps gesprekken met vaders. Tympanaanstituut (2007)
- Pels, T.e.a., Een vader is meer dan 100 meesters. Versterken van vaderschap in Amsterdam. (2012)
- Provincie Limburg, Vaders, maak er werk van. Brochure van Steunpunt Opvoedingsondersteuning Limburg.
- Provincie Vlaams-Brabant, Vaderschap. Themadossier.
- Waimh, Over baby's, peuters en vaderen. Verslag studiedag (2008)

Interessante websites

- <http://www.fatherhoodinstitute.org/>: website van vaderschaps-denktank in UK
- <http://www.fira.ca/page.php?id=9>: expertisecentrum in Canada

In Vlaanderen is er het Vaderinstituut dat opkomt voor de belangen van vaders.
<http://www.vaderinstituut.be/>

¹ Alle bronnen zijn beschikbaar in het documentatiecentrum of de bibliotheek EXPOO. Meer info op www.expoo.be.

Deze themabundel kan je ook terugvinden in de Encyclopedie over opvoeden op www.expoo.be Hier vind je ook een overzicht van inspirerende projecten opvoedingsondersteuning met vaders.

Ken je EXPOO?

EXPOO is het Vlaams expertisecentrum opvoedingsondersteuning. Je komt alles te weten over opvoedingsondersteuning in Vlaanderen op www.expoo.be.

Werk met ons mee aan het kennisplatform over opvoeden!

Wil je een aanbod opvoedingsondersteuning uitwerken in je regio op basis van de info in dit onderzoeksverslag? Of wil je zelf een behoefteonderzoek opzetten? Heb je zelf belangrijke gegevens verzameld over opvoeden of opvoedingsondersteuning?

Neem dan zeker contact op.

We bekijken samen waar je extra ondersteuning kan vinden. Of hoe de informatie die jij verzamelde ontsloten kan worden voor het Vlaamse werkveld opvoedingsondersteuning.

Zo kan je EXPOO bereiken:

- > via het contactformulier op www.expoo.be
- > door een mailtje te sturen naar info@expoo.be
- > telefonisch op het nummer **02 533 13 43**